

SEVERIN KURSUSCENTER, MIDDELFART

24.-26. JANUAR 2024

LEDELSE AF FRI SKOLE

FRISKOLERNEs årlige lederkursus med fem forskellige studiekredse, der udvikler dig som leder på en fri grundskole.

FRISKOLERNE

Sammensæt din egen efteruddannelse

Ledelse af fri skole er FRISKOLERNES tilbud til dig, der er leder på en fri grundskole eller i skolens tilknyttede dagtilbud.

I år er lederkurset bygget op af fem studiekredse, der hver især adresserer de udfordringer, en leder på en fri, holdningsbåret grundskole møder i sin hverdag.

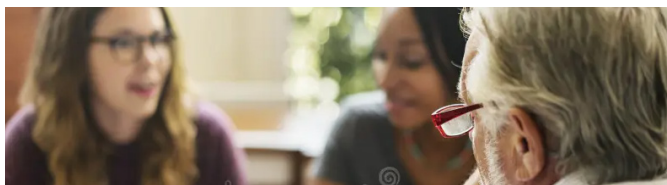
Uanset hvor længe du har været leder, så vil du - i løbet af en årrække - med dette kursus kunne sammensætte din egen efteruddannelse, og hvert år tilføje nye perspektiver og ny viden.

Nye studiekredse og populære gengangere

De udbudte studiekredse varierer fra år til år. Nogle gentages, og nye kommer til. Således har studiekredsen 'Craft som sundhedsfremmer' ikke været udbudt før.

Efter en lille pause er studiekredsen 12 teser fra friskoleverdenen tilbage igen. Denne gang ved Thomas Visby og Søren Surballe fra hhv. Vester Skerninge Friskole og As Friskole.

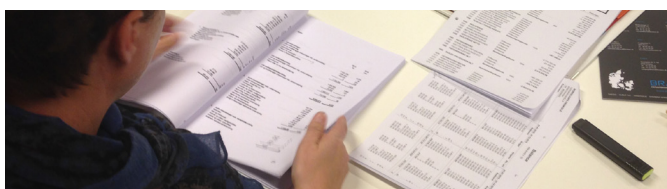
Ved tilmelding vælger du én af studiekredsene, som du følger alle tre dage.
Har du spørgsmål til kurset eller de enkelte studiekredse, så kontakt Friskolernes Hus.

Studiekreds 1 Friskolens personaleleder

Studiekreds 2 Craft som sundhedsfremmer

Studiekreds 3 Skolens økonomi

Studiekreds 4 Værdier, dilemmaer og personligt lederskab

Studiekreds 5 12 teser fra friskolelivet

Dag 1

Onsdag 24. januar

12.00-13.00	Ankomst og sandwich i restaurant Panorama
13.00	Velkomst i Himmel & Hav
13.30-17.30	Studiekreds #1-5
15.30-16.00	Fælles eftermiddagspause
16.00-17.30	Studiekreds #1-5
18.00-19.30	Middag
19.30-21.00	Fremtidens fællesskaber - foredrag ved Tyge Mortensen
21.00-	Aftenhygge & natmad i Pauseriet

(Indkvartering muligt efter kl. 14.00. Der er bagagerum ved receptionen.)

Dag 2

Torsdag 25. januar

07.00-08.20	Morgenmad
08.30	Morgensamling
09.00-11.45	Studiekreds #1-5
10.00-10.30	Fælles formiddagspause
12.00-14.00	Frokost og fri tid
14.00-15.30	Studiekreds #1-5
15.30-16.00	Fælles eftermiddagspause*
16.00-17.00	Studiekreds #1-5
17.30-18.30	Sangtime ved Jakob Ringgaard, Friskolernes Hus
19.00-21.00	Middag
21.00-	Aftenhygge & natmad i Pauseriet

Dag 3

Freitag 26. januar

07.00-08.20	Morgenmad (udtjekning inden kl. 10)
08.30-9.00	Morgensamling ved studiekredsen 12 teser
09.00-11.45	Studiekreds #1-5
10.00-10.30	Fælles formiddagspause
10.30-11.45	Studiekreds #1-5
11.45-12.00	Fælles afslutning i Himmel & Hav
12.00-13.00	Frokost og afrejse

*Severin er kendt for deres kagebord. Mellem 16-16.30 kan man købe en "To Go boks" til 45 kr. i receptionen. Kageboksen kan du fylde med din yndlingskage fra dagens kagebord og tage med hjem. Køkkenet stiller den gerne på køl for dig til du skal hjem. De 45,- kr. går ubeskåret til Danske Hospitalsklovne.

Studiekreds 1

Friskolens personaleleder

Som leder på en fri grundskole er du personaleleder for en større, mangeartet personalegruppe. Denne studiekreds hjælper dig til at få styr på det regelsæt, der gælder for ledelse af personale og giver dig konkrete strategiske værktøjer af ledelsesmæssig karakter.

Konkret vil du få en gennemgang af regelsættet fra ansættelse til opsigelse af personale.

Begrebet 'den vanskelige samtale' er en uundgåelig del af det at være personaleleder, og er derfor også ét af emnerne i studiekredsen.

På studiekredsens første modul stifter du bekendtskab med personlighedstesten 'DISK', og får derigennem en mere bevidst viden om, hvilken lederprofil du hører til.

Modul 1: Ansættelse af personale på en fri grundskole og personprofiler

Her får du indsigt i reglerne for ansættelse af personale på en fri grundskole, herunder gennemgang af de forskellige ansættelsesformer, ansættelsesbeviser mv.

Du introduceres for en mini-personprofil, som bevidstgør dig om, hvordan du foretrækker at agere i pressede situationer. Vi drøfter, hvad værktøjet kan og ikke kan. Det kan også bruges til at have øje for, hvordan du kan møde dine medarbejdere i deres foretrukne adfærdspræference. Værktøjet er ikke raketvidenskab, men giver, på en enkel facon, et fælles sprog for de styrker og opmærksomhedspunkter, der kan være relevante at reflektere over, inden du går ind i en presset og konfliktfyldt situation.

Modul 2: Den 'gode' opsigelse - de forskellige opsigelsesgrunde og den gode procedure

Det kan ikke undgås, at man som personaleleder kommer i den situation, at der skal opsiges en medarbejder. Årsagen hertil kan være alt fra friskolens økonomiske situation til et udfordret samarbejde eller en længerevarende sygemelding. Af og til gør særlige forhold, som f.eks. sygdom eller fleksjob, at der er en række forhold, som ledelsen skal være opmærksom på, inden opsigelse effektueres.

Vi fortsætter gennemgangen af forskellige opsigelsesgrunde med udgangspunkt i at sikre en god proces. Endelig kommer vi ind på de omkostnings- og tidsmæssige aspekter, der altid er forbundet med en personalesag.

Modul 3: Konfliktåndtering og kommunikation i praksis - med Lars Mogensen

Et hæsblæsende, interaktivt øjenåbner-foredrag om hvordan din adfærd og din kommunikation påvirker dine omgivelser.

Lars giver et spændende, lærerigt og underholdende minikursus i effektiv kommunikation med dine omgivelser og en øjenåbner om konfliktåndtering, kommunikation og samarbejdet med og relationen til dine omgivelser.

Lars Mogensen er erfaren foredragsholder og underviser. Hans oplæg handler om konfliktåndtering, kommunikation, trivsel, ny energi og måden, vi møder hinanden på.

Modul 4: Dig som personaleleder - cases fra praksis

Med udgangspunkt i Lars Mogensens foredrag på modul 3, drøfter vi egne cases fra hverdagen.

“

“I studiekredsen fik vi en grundig, relevant og brugbar indføring i ansættelses- og afskedigelsesret.

Kurset var fyldt med gode cases, hvor jeg kunne øve mig i at mestre mange af de uundgåelige situationer, som er en del af lederjobbet”.

Jens Søndergaard, skoleleder, Vejlen Friskole

”

Undervisere:

Pia Vium Strandridder, Henry Holm og Ole Carl Petersen, konsulenter i Friskolernes Hus samt foredragsholder Lars Mogensen.

Vi dykker ned i årsager til mistrivsel og fokuserer på løsninger til at sikre trivsel og sundhed. Omdrejningspunktet er det nye teorifelt "craft-psykologi" som er psykologien om de sundhedsfremmende effekter ved at udføre craft (håndarbejde og håndværk).

Du får nyeste viden om psykologien bag craft og viden om neurovidenskab og hvorfor det fx er svært at slappe af, når vi laver ingenting! Og ideer til, hvad man med fordel kan lave samtidig med teoretisk indlæring for at sikre opmærksomhed.

Mange børn og voksne har oplevet, hvor skønt det er at blive opslugt af at lave LEGO, bage, strikke, bygge, snitte osv. Hvorfor er det sådan? Og hvad er effekterne af at lave noget med hænderne?

Hvis man skal understøtte trivsels- og sundhedsfremmende effekter af at udføre craft, hvordan skal aktiviteterne så tilrettelægges? Hvad siger teorien om craft-aktiviteter, der kan bruges i en skoles hverdag.

Modul 1: Den overordnede teori om craft-psykologi

Hvorfor er det sundt at lave craft? Og hvad er effekterne af at lave "noget med hænderne"? Vi ser på overraskende videnskabelige forklaringer på, hvorfor det er svært at slappe af, når vi "laver ingenting". Og hvorfor humøret daler og trivslen mindskes, når man har få "indsatsbaserede aktiviteter".

Vi ser på, hvordan craft kan mindske stress, angst og ADHD og andre udfordringer. Vi arbejder med motivation og trivselsteori for at forstå, hvorfor trivsel kan være svært, når oplevelsen af kompetence, samhørighed og autonomi ikke bliver mødt. Og hvordan arbejdet med craft-aktiviteter kan hjælpe med at opfylde disse grundlæggende psykologiske behov for trivsel.

Litteratur til inspiration: Kirketerp A. Craft-psykologi - Sundhedsfremmende effekter ved håndarbejde og håndværk. Hjørring: Forlaget Mailand, 2020.

Modul 2: Flow-teori

Få indblik i nyeste viden om Flow-teori og de biokemiske effekter ved flow. Vi laver øvelser som anskueliggør oplevelsen af forskellige stadier af flow og hvordan "koblede" aktiviteter (når man udfører enkle, automatiserede craft-aktiviteter samtidig med at lytte) er vigtige for vores opmærksomhed.

Litteratur til inspiration: Bukhave EB, Kirketerp A (Red.). Sundhed og trivsel gennem craft-aktiviteter - en grundbog til praksis. København: Forlaget Gad, 2023.

Modul 3: Kriterier for at opnå sundhedsfremme og trivsel

Vi gennemgår kriterier for at opnå sundhedsfremme og trivsel ved craft-aktiviteter. Craft-psykologi identificerer hvordan craft-aktiviteter kan bruges bevidst til at opnå mental trivsel.

Hvad er vigtigt, når man tilrettelægger craft-aktiviteter? Hvor lang tid skal en aktivitet vare? Hvor høj eller lav struktur skal den have?

Alle disse spørgsmål besvaret gennem eksempler på forskellige aktiviteter og hvordan de kan bruges i en skoles hverdag.

Underviser: Anne Kirketerp

Kunsthåndværker, psykolog, Ph.d. Tidligere faglig leder på Aarhus Universitet og forskningsleder på VIA UC.

Anne Kirketerp er forfatter til en række artikler og bøger om "Skubmetoden" og foretagsomhedsdidaktik samt grundlægger af området "Craft-psykologi". Anne er direktør i eget firma, der udbyder den Certificerede uddannelse i Craft-psykologi, ligesom hun holder foredrag og kurser i craft som sundhedsfremme.

3

Studiekreds 3 Skolens økonomi

At lede en skole ud fra det økonomiske perspektiv er en af skolelederens vigtigste opgaver. Målet med kurset er at forstå, hvad skolens økonomi består af, hvordan skolen arbejder med økonomien og hvordan skolen bliver bedst muligt klædt på til at agere ud fra budget, saldobalance, regnskab og nøgletal.

Det er en stor opgave – og ansvar – at have styr på budgetter, indtægter, udgifter og den nødvendige opfølgning på skolens saldobalance.

Samtidig skal du også kunne se de faresignaler, skolens tal eventuelt viser. Rettidig omhu er en pligt og en nødvendighed.

'Skolens økonomi' er så bred, at en og samme person sjældent håndterer arbejdsgangene fra a-z. Derfor er det en stor fordel for skolen, at såvel den daglige økonomistyrer som ledelsen deltager sammen på kurset. På den måde opnås en bredere forståelse for skolens samlede økonomistyring.

Studiekredsen er med til at klæde skolens økonomiansvarlige på, så skolen selv er i stand til at bruge, forstå og videreformidle skolens tal, sammenhænge og konsekvenser.

Vi veksler mellem undervisning og gruppeopgaver, der er tilpasset de daglige opgaver.

Modul 1: Skolens daglige økonomistyring

Blandt andet om:

- Hvordan et årshjul kan se ud
- Skolens budget
- Hvordan en kontoplan opbygges – og hvorfor
- Hvordan saldobalancen læses og forstås
- Skolens indtægter
- Skolens udgifter, herunder skolens afskrivninger samt forpligtigelser
- Hvad periodisering betyder

Modul 2: Årsrapporten

Blandt andet om:

- Fra saldobalance til årsrapport
- Hvad årsrapporten indeholder
- Hvordan årsrapporten læses, og hvad tallene siger
- Hvad nøgletallene betyder
- Hvad der definerer en god ledelsesberetning

Modul 3: Rapportering og afvikling

Blandt andet om:

- Hvordan du opdager faresignaler og ser muligheder
- Lånomlægning, nye aktiviteter, samarbejde mellem bestyrelse og ledelse
- Hvad en revisionsprotokol er
- Hvorfor den ser ud som den gør
- Skolens rolle og revisors rolle
- Bestyrelsens checkliste
- Eksterne aktørers forventninger til skolens årsrapport og protokol (Undervisningsministeriet, pengeinstitutter mv.)

Undervisere:

Tove Dohn, Friskolernes Hus, og Søren Yde, Katrine Dam Egeberg og Birger Hansen fra RSM Danmark.

4

Studiekreds 4 Værdier, dilemmaer og personligt lederskab

At være leder på en fri skole er spændende og meningsfuldt, men også udfordrende. Komplexiteten er stor, og det er en kultur med mange dedikerede interessenter og mange ofte modsatrettede forventninger.

I denne studiekreds arbejder vi med, hvordan du i dén virkelighed kan finde meningsfuldhed i ledelsesopgaven, ro i dit personlige relationelle lederskab og mod til at handle - også når det er svært.

Du vil opleve et praksisnært forløb, der veksler mellem oplæg, involvering og dialog med afsæt i egne erfaringer. På to døgn når vi selvfølgelig ikke i dybden, men du vil få inspiration og konkrete værktøjer til refleksion og handling, der kan omsættes til praksis på skolen.

Modul 1: Ledelsesdilemmaer og hvordan du balancerer i dem

Din opgave er at skabe den bedst mulige skole for alle skolens børn indenfor de givne rammer og med afsæt i skolens værdigrundlag. En stor og ansvarsfuld opgave fuld af modstridende ønsker og uløselige paradokser.

Vi vil prøve at indkredse ledelsesopgaven og tale om, hvordan du i denne komplekse opgave kan finde pejlemærker, så du formår at reflektere, træffe beslutninger og handle trods tvivlen.

Litteratur til inspiration: Lotte S. Lüscher: 'Lederen mellem tvivl og handlekraft' og Thomas Johansen, Thomas Specht, Henry Kleive: 'Bæredygtig organisations- og forretningsudvikling'.

Modul 2: Egne ledelsesværdier som pejlemærke

Ledelse foregår i relationer mellem mennesker og handler om at motivere, så vi sammen skaber bevægelse.

Processer er ikke blot ambitiøse, langsigtede strategiprocesser. I alt hvad du gør som leder af skolen, også de små hverdagstiltag, er det vigtigt at have processen for øje. Vi arbejder med, hvordan du, gennem inddragende processer skaber tillid og engagement og får sat medarbejdernes potentialer i spil uden at opgive dit lederskab. Vi taler om, hvilken rolle kulturen spiller og du får konkrete ideer til dialogværktøjer og tillidsskabende processer.

Litteratur til inspiration: Bo Vestergaard: 'Fair proces' og Carsten Hornstrup, Thomas Johansen: 'Strategisk relationel ledelse'.

Modul 3: Hvem er du som leder?

Det er ikke værktøjer, der får ting til at lykkes. Det afgørende er, hvem der bruger disse værktøjer og hvordan.

Her vender vi blikket mod dig som leder. Er du bevidst om - og tro mod dine ledelsesværdier? Har du de nødvendige ledelseskompetencer? Hvad er dine største ledelsesstyrker? Hvad er dine udfordringer som leder? Vi vil heldigvis også slå fast, at ingen forventer, at du kan det hele!

Litteratur til inspiration: Væksthus for ledelse: 'Ledere der lykkes 2' (Pjece) og Robert Kegan, Lisa Lahey: 'Forandring JA TAK'.

Modul 4: Hvordan kan du lede dig selv?

God ledelse starter med selvledelse, hvor du som leder er bevidst om din egen rolle, reflekterer over den og udvikler dig. Vi vil arbejde med, hvordan du finder meningsfuldhed i ledelsesopgaven, med at kende dine egne værdier som leder og have mod og evne til at træffe beslutninger med afsæt i dette ståsted. Alt dette samtidig med, at du bevarer nysgerrigheden og evnen til at sætte dig i andres sted.

Desuden kigger vi lidt bag lederen og taler om, hvordan mennesket bag skaber et bæredygtig (arbejds)liv.

Underviser: Lisbeth Qvortrup

Lisbeth Qvortrup arbejder som selvstændig ledelses- og organisationskonsulent. Lisbeth har været skole- og viceleder i 12 år, og lærer i 15 år.

Ud over at have fungeret som ledelsesmentor, har hun arbejdet som ledelses- og organisationskonsulent, fortrinsvis på skoler.

Studiekredsen er, med enkelte tilpasninger, den samme som blev udbudt i 2023 under navnet 'Find mod og styrke i din lederrolle'.

5

Studiekreds 5

12 teser om at lave friskole i dystopiernes tidsalder

I friskolerne har vi ret til og er forpligtede på at lave de bedste skoler, vi kan finde på.

Vi står med en historisk fællesskabstradition bag os og kigger ud i en uvis og poetisk fremtid, hvor dystopierne hober sig op. En fremtid med stigende fokus på individet, stigende mistrivsel blandt børn og unge, uafklarede langtidskonsekvenser ved brug af skærme, klimaforandringer, truet biodiversitet, øget ulighed blot for at nævne nogle.

Hvordan takler vi disse fremtidssyn, hvis vi samtidig postulerer, at friskolen er HÅBETS skole?

I denne studiekreds arbejder vi gennem oplæg og samtaler os frem mod at formulere 12 teser ud fra temaet 'at lave friskole i dystopiernes tidsalder'.

12 teser er et koncept, hvor vi gennem oplæg og mange samtaler med hinanden i løbet af kursets tre dage, arbejder os frem mod udarbejdelse af 12 konkrete teser, der kan benyttes som inspiration også af andre, der går med de samme overvejelser.

Det er 5. gang studiekredsen afholdes. Gennem årene er der blevet lavet 12 teser af en række ledere fra frie grundskoler i hele landet, som en del af studiekredsen "12 teser" ved FRISKOLERNES årlige lederkursus "Ledelse af fri skole".

Hver gang tager studiekredsen udgangspunkt i et tidsrelevant tema relateret til livet på og om en fri grundskole. Se mere på www.12teser.dk

Studiekredsen ledes i år af Thomas Visby og Søren Surballe fra hhv. Vester Skerninge Friskole og As Friskole.

Tovholdere:

Thomas Visby og Søren Surballe

Thomas Visby og Søren Surballe er skoleledere på hhv. Vester Skerninge Friskole på Fyn og As Friskole ved Juelsminde.

www.12teser.dk

onsdag den 24. januar
Kl. 19.30-21.00

Foredrag:

Fremtidens fællesskaber

I 150 år har vores frivillige fællesskab kittet os sammen som folk. Herfra er vores foreninger, institutioner og skoler opstået som svar på en udvikling i samfundet. Spørgsmålet er, om det også er herfra vi skal løse fremtidens udfordringer.

Vi lever i en overgangstid mellem ét paradigme og et andet. Ingen kan være sikre på, at tingene forbliver som de var før.

Det er et skifte, der kan sammenlignes med transformationen fra landbrugssamfund til industrisamfund. En udvikling, der vil påvirke alle og skabe massiv usikkerhed og øget polarisering. Uden debat og forståelse for udviklingen risikerer vi for alvor at splitte os i de kommende årtier.

Uddannelsessystemet har altid været et spejlbillede af samfundet og erhvervslivets behov. I dag er samfundet i en brydningstid og verden bliver stadig mere digitaliseret, mere mobil og mere global.

Begge dele har enorm betydning for hvordan uddannelsessystemet skal indrettes, hvis det skal leve op til fremtidens krav.

Hvad betyder denne udvikling for de frie skoler?

Tyge Mortensen har været højskoleforstander på Ryslinge Innovations Højskole, projectmanager i Cambodia, uddannelsesleder, forretningsfører i ex-DDR, lokalrådsformand i Rudme og guldgraver i Amazonas.

Tyge er en inspirerende foredragsholder, garvet facilitator og omfavnende grundtvigianer.

I dag arbejder Tyge Mortensen som selvstændig foredragsholder og landsbyekspert med fokus på rådgivning og facilitering og med specialisering indenfor udvikling af lokalsamfund.

Derudover er han aktiv generalsekretær i Selskabet for Fremtidsforskning, som udgiver magasinet 'Futuriblerne'.

Praktisk info:

Dato: 24.-26. januar 2024

Frist: Tilmeldingsfrist er 12. december 2023.

Pris: 6.350 kr. inkl. overnatning
på enkeltværelse

Sted: Severin Kursuscenter
Skovsvinget 25, 5500 Middelfart

Tilmelding og valg af studiekreds

Tilmelding sker via FRISKOLERNEs online
medlemsportal via 'Min side'
på www.friskolerne.dk.

Ved tilmelding vælger du én af i alt fem
studiekredse, som du følger alle tre dage.

Er du i tvivl om
hvilken studiekreds,
du skal vælge?

- eller har du spørgsmål til
de enkelte studiekredse
og deres indhold, så
kontakt Jakob Ringgaard
i Friskolernes Hus.

FRISKOLERNE

Friskolernes Hus
Middelfartvej 77
5466 Asperup
T: 62613013

kursus@friskolerne.dk
www.friskolerne.dk